

Beslut

**efter planerad kvalitetsgranskning vid Björkö friskola
belägen i Linköpings kommun, med huvudman
Stiftelsen Waldorfpedagogik i Vreta kloster**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Björkö friskola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen samt av skollagens bestämmelser om huvudmannens styrning och stöd.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden samt huvudmannens styrning och stöd inom det femte området. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Björkö friskola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i *flera delar* skolans utveckling, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp och analysera hur lärarna och övrig personal omsätter läroplanens jämställdhetsuppdrag i sitt arbete och med utgångspunkt i det stärka skolenhetens jämställdhetsarbete.

Undervisning

Undervisningen främjar i *hög utsträckning* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i *hög utsträckning* så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i *flera delar*, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del.

- Rektorn behöver ge alla lärare förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar, omdömen och sin betygssättning.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i *hög utsträckning* skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **9 januari 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2025:2706) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-6 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernans ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i *flera delar* skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsan samt genom inkommen dokumentation.

Uppföljning och analys

Rektorn följer kontinuerligt och på olika sätt upp och analyserar skolans kunskapsresultat, undervisningens genomförande, hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen samt lärares förutsättningar. Uppföljningar och analyser ligger dessutom till grund för beslut om resursfördelning och utvecklingsinsatser. Uppföljningen av kunskapsresultaten är bred och omfattar såväl betyg och omdömen som resultat från nationella prov och kartläggningar. Emellertid ligger fokus på uppföljningen i lågstadiet på ämnena svenska och matematik. Genom lektionsobservationer, som följs upp i samtal med lärarna, och regelbundna möten med lärare och annan personal, skaffar sig rektorn en tydlig bild av styrkor och utvecklingsbehov i undervisningen. Exempelvis har rektorn identifierat behov av ökad samverkan mellan lärarna över stadiegränserna, då det till viss del saknas samstämmighet när det gäller hur lärarna ser på kunskapsnivåer och förväntade kunskaper hos eleverna. Vidare har rektorn konstaterat att resultaten i matematik sjunker från årskurs 1 till årskurs 3, samt att återkopplingen från lärarna till eleverna om skolarbetet behöver utvecklas. Rektorn följer till viss del också upp hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. Det sker exempelvis genom frågor i den återkommande elevenkäten om hur eleverna upplever att de blir bemötta. Beslut om insatser och fördelning av resurser sker ur ett långsiktigt perspektiv, men rektorn omfördelar också resurser löpande utifrån identifierade behov i verksamheten. I syfte att utveckla undervisningen har rektorn exempelvis

initierat samtal mellan lärarna över årskursgränserna och inom ämnen. Lärarna för också diskussioner inom ramen för det kollegiala lärandet om hur eleverna får återkoppling på skolarbetet och sin kunskapsutveckling.

Rektorns ledning och organisation

Rektorn leder det pedagogiska arbetet med ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag, men organiserar i begränsad omfattning för att lärare ska samverka med ämneskollegor i samtliga undervisningsämnen. Det finns en struktur och en årsplanering för möten där personalen träffas i olika konstellationer för att följa upp, analysera och utveckla undervisningen och den övriga verksamheten. Dock framgår att det företrädesvis är lärare som undervisar i mellan- och högstadiet som deltar i ämnessamverkan över stadiegränserna, och att lärare som undervisar i flera ämnen själva väljer vilka ämnesmöten de deltar i. Utvecklingsarbetet leder rektorn tillsammans med biträdande rektorn och personal med särskilt skolutvecklingsuppdrag. Rektorn följer också upp effekterna av arbetet med skolans identifierade utvecklingsområden på flera sätt; exempelvis genom att närvara vid eller ta del av vad personalen har diskuterat och arbetat med på olika möten, och i samband med enskilda samtal med medarbetare. Det finns dessutom tydliga rutiner och förhållningssätt på skolenheten till exempel när det gäller lektionsstruktur, innehåll och upplägg i lärplattformen, och hur lärarna ska fördela ordet i klassrummet. Det skiljer dock mellan lärare i vilken utsträckning de tillämpar och efterlever överenskomna arbets- och förhållningssätt.

Jämställdhetsarbete

Rektorn ger viss ledning och styrning i jämställdhetsarbetet, men har låg kännedom om i vilken grad eleverna får samma förutsättningar att lära och utvecklas oavsett könstillhörighet. Rektorn följer visserligen upp betyg samt kunskaps- och trygghetsresultat utifrån kön, men sätter sig inte kontinuerligt in i hur lärarna arbetar med jämställdhet i undervisningen eller hur jämställdhetsarbetet på skolenheten påverkar elevernas förutsättningar att lära och utvecklas. Det förekommer emellertid planerade inslag i så väl undervisningen som i samband med olika aktiviteter, som syftar till att medvetandegöra personal och elever på jämställdhetsfrågor och att motverka stereotypa könsmonster. I närtid har rektorn exempelvis vid ett tillfälle gett lärare i uppdrag att diskutera kunskapsresultat och undervisning i flera ämnen ur jämställdhetsperspektiv. Det finns även en ambition och ett intresse hos personalen på skolenheten att fortsätta arbetet och utveckla det vidare.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp och analysera hur lärarna och övrig personal omsätter läroplanens jämställdhetsuppdrag i sitt arbete och med utgångspunkt i det stärka skolenhetens jämställdhetsarbete.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det saknas ett sammanhållet och strategiskt jämställdhetsarbete på skolenheten. Det kan medföra en risk att flickor och pojkar inte får samma förutsättningar att lära och utvecklas. Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att utöver betyg, kunskaps- och trygghetsresultat även följa upp och analysera undervisningens genomförande och lärarnas bedömningar ur ett jämställdhetsperspektiv. Det är av vikt att rektorn försäkrar sig om att all personal på skolenheten verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar undervisningen och det övriga arbetet på skolenheten.

Rektorn kan med fördel samtala med lärare och övrig personal om hur det gemensamma arbetet med läroplanens jämställdhetsuppdrag ska omsättas i praktiken. Det är också av vikt att följa upp och föra dialog om hur möjligheterna att undervisa om jämställdhet inom ramen för det centrala innehållet tas tillvara, samt hur undervisningen ska bedrivas på ett sätt så att eleverna stimuleras att omfatta dessa värden. För vidare läsning se Skolverkets stödmaterial Leda jämställdhetsarbete, samt Skolinspektionens rapporter om arbete med jämställdhet i skolan.^{1, 2, 3}

¹ Skolverket (2024). *Aktivt jämställdhetsarbete i skolan*.

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/leda-och-organisera-skolan/vardegrund-och-arbetsmiljo/leda-jamstalldhetsarbete> (2024-11-12)

² Skolinspektionen (2024). *Lärares arbete med att tidigt motverka könsbundna val. Fokus på undervisningen i åk 4–6. Tematisk kvalitetsgranskning. Rapport 2024:3*.

³ Skolinspektionen (2020) *Grundskolors arbete med jämställdhet – med särskilt fokus på en trygg skolmiljö för alla elever*. Tematisk kvalitetsgranskning 2020.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i *hög utsträckning* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsopersonal och elever, samt av lektionsobservationer, inkommen dokumentation och officiell statistik.

Målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Undervisningen är strukturerad och varierad och lärarna ger överlag eleverna ett aktivt stöd i lärandet. Lärarna arbetar med gemensamma strategier för att eleverna ska känna till syfte och mål med undervisningen och inleder lektionerna på ett liknande sätt med en tydlig start. I inledningen förmedlar lärarna lektionsinnehåll, moment och arbetssätt både muntligt och skriftligt. Det förekommer att lärarna även presenterar målet vid lektionsstart. Generellt går lärarna igenom syfte och mål med undervisningen i samband med nya arbetsområden, men det framgår också av exempelvis lektionsplaneringarna som finns tillgängliga i lärplattformen. Lärarna har även ett gemensamt förhållningssätt till att lektionerna ska avslutas i helklass. Avslutningen innebär ibland en sammanfattning eller avstämning av innehåll och mål eller någon form av kort utvärdering av lektionen. Det förekommer att lärare berättar vad som ska ske kommande lektioner eller ger eleverna återkoppling på arbetsinsatser och studiero. Genom att planera för progression i lärandet och genom att återknyta till tidigare undervisning, undervisning i andra ämnen eller att hänvisa framåt, skapar lärarna sammanhang och ett logiskt flöde. Lärarna planerar också för att eleverna ska få variation i undervisningen med utgångspunkt i exempelvis de förmågor som eleverna ska träna och utveckla, men också utifrån lektionsinnehåll och sin kännedom om eleverna. Det finns lärare som kontinuerligt justerar sina planeringar utifrån avstämningar som visar hur eleverna har tagit till sig undervisningen eller utifrån synpunkter från eleverna. Genom olika arbetssätt, arbetsformer och utnyttjandet av förutsättningar i den fysiska omgivningen får eleverna variation i

undervisningen under så väl enskilda lektioner som under skoldagen. Lärarna ger också eleverna aktivt stöd i lärandet på olika sätt. De skapar situationer som lämpar sig för samarbete och uppmuntrar eleverna att diskutera och stödja varandra i skolarbetet. Dessutom arbetar lärarna aktivt för att eleverna ska förstå och komma i gång med arbetsuppgifter. Lärarna går igenom och förtydligar begrepp och undervisningsinnehåll, samt förklarar moment löpande under lektionerna. Det sker både som planerade inslag och spontant på förekommen anledning.

Stimulans och anpassningar utifrån elevers behov och förutsättningar

Lärarna arbetar på flera sätt för att stärka elevernas självförtroende och motivation, samt för att stimulera och utmana eleverna oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling. För att motivera till lärande använder lärarna exempelvis strategier som att växla mellan praktiska och teoretiska inslag, att låta eleverna samtala kring och diskutera olika frågor, och att skapa förutsättningar för eleverna att arbeta utifrån sina respektive förutsättningar, mål och intressen. Vidare arbetar lärarna för att stärka elevernas självförtroende genom att påvisa framsteg och utveckling hos eleverna, samt genom att ge beröm för insatser och deltagande i aktiviteter. På skolenheten samarbetar lärare och elevhälsopersonal med anpassningar i undervisningen för att stimulera och utmana alla elever. Anpassningar finns både på gruppnivå och utifrån behov hos enskilda elever. Generella anpassningar innebär exempelvis att lärarna arbetar med en gemensam lektionsstruktur och strategi gällande innehåll på och upplägg av lärplattformen, men också att de skapar uppgifter och undervisningssituationer som går att ta sig an på olika nivåer och på flera sätt. Även tvålärarsystemet är en del i arbetet med generella anpassningar då det ger möjlighet till flexibilitet i undervisningens genomförande. Utöver de generella anpassningarna förekommer också att elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling till exempel kan få annat läromedel eller fördjupande frågor, som gör det möjligt att gå vidare i lärandet.

Elevers delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Lärarna ger på flera sätt eleverna möjligheter att uttrycka sina tankar och åsikter om undervisningen. Dessutom använder lärarna elevernas synpunkter när de planerar och förändrar undervisningen. Förutom att besvara enkäter med övergripande frågor om undervisningen, får eleverna också utvärdera enskilda lektionsmoment så väl som hela arbetsområden. Lärarna genomför utvärderingarna på olika sätt och i olika syften. Exempelvis tar lärare reda på hur eleverna har upplevt lektioner och moment, var eleverna ligger kunskapsmässigt och vad de har lärt sig, samt i viss mån vad de är intresserade av att lära mer om. Det förekommer också

att lärare låter eleverna komma med förslag på och motivera alternativa arbetssätt och arbetsformer. Lärarna samtalar sinsemellan, och delvis inom ramen för det kollegiala lärandet, om hur eleverna ska involveras i utvärdering och planering av undervisningen. Lärarna låter överlag eleverna ha inflytande över bland annat lektionsaktiviteter och redovisningsformer. Elevernas synpunkter har också påverkat undervisningen i exempelvis ämnet matematik.

Lärarna ger också eleverna möjlighet att reflektera över sitt eget lärande och över frågor utan ett givet svar. Vidare får eleverna stöd i att utarbeta strategier för det egna lärandet. Exempelvis får de resonera om och uttrycka tankar och teorier utifrån sådant de har läst, sett eller hört. Eleverna får också möjlighet att pröva olika strategier för inläring genom att möta och ta sig an varierade uppgifter och aktiviteter. Lärarna diskuterar och ger förslag på angreppssätt men eleverna får också på eget initiativ använda olika strategier, metoder och material. Det förekommer också att lärare tydliggör för eleverna vad de förväntas klara av i ett senare skede och tillhandahåller olika mallar och stödstrukturer som eleverna kan använda på vägen vid behov. När det gäller att synliggöra lärandet för eleverna tillämpar lärarna flera olika metoder; däribland självskattningar och självvärderande tester. Dessutom låter lärarna eleverna få berätta om och visa upp uppgifter och arbeten. Lärarna ger också muntlig och skriftlig återkoppling till eleverna på skolarbetet, där det framgår vad eleverna har gjort bra och vad de behöver utveckla, även om återkopplingen sker med olika tydlighet och kontinuitet hos olika lärare. Eleverna får också reflektera över hur det går i olika ämnen i samband med utvecklingssamtalen.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i *hög utsträckning* för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad

som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elever, elevhälsopersonal och representanter för huvudmannen, samt av inkommen dokumentation och officiell statistik.

Arbetet för studiero och lugn miljö

På skolenheten pågår ett aktivt och samlat arbete för att skapa och bibehålla studiero, som har sin grund i gemensamma arbets- och förhållningssätt. Uppföljningar av studieron sker kontinuerligt och företrädesvis genom enkäter, men också genom lektionsobservationer och olika formella möten och samtal. Graden av studiero varierar i elevgrupperna, men det senaste resultatet visar en positiv utveckling när det gäller upplevd studiero bland eleverna. Lärare och övrig personal arbetar med liknande strategier för att skapa och upprätthålla en lugn miljö. I arbetet med studiero ingår exempelvis rutiner för lektionernas inramning och struktur samt anpassningar av undervisningen. Dessutom tillämpas ett tvåläraarsystem, vilket skapar förutsättningar för flexibilitet i upplägget av undervisningen och i de undervisningssituationer som uppkommer. Rektorn förmedlar gemensamma arbets- och förhållningssätt genom kontinuerliga samtal med personalen i samband med olika möten, men också i individuell återkoppling till enskilda medarbetare. Eleverna är involverade i arbetet med studiero på olika sätt och studiero är en återkommande punkt på klassråd och elevråd. Lärare och elever samtalar om innebörden av begreppet studiero i olika sammanhang. Det kan exempelvis ske under utvecklingssamtal men också på lektionerna. Emellertid framgår att sådana samtal är vanligare förekommande i lägre årskurser än på högstadiet. Strukturen för den så kallade konsekvenstrappan, som är en central del i arbetet med studiero, är känd hos så väl elever som personal. Emellertid framgår att konsekvenstrappan är en strategi som fungerar mer eller mindre ändamålsenligt i olika elevgrupper och sammanhang. Utifrån uppföljningar av studieron beslutar rektorn om insatser, som exempelvis förstärkning eller omfördelning av personal. Rektorn har också särskilt följt upp arbetet med gemensamma arbets- och förhållningssätt, samt konstaterat att ledarskap i klassrummet är ett utvecklingsområde och något som de behöver stärka och arbeta vidare med på skolenheten.

Arbetet för trygghet

Rektorn och personalen bedriver ett strukturerat och medvetet arbete för att skapa en trygg miljö för eleverna. Arbetet bygger på systematiska uppföljningar och analyser av hur eleverna upplever tryggheten, som personalen sätter sig in i och diskuterar sinsemellan samt med eleverna. Stommen i trygghetsarbetet är gemensamma förhållningssätt som i huvudsak omsätts i praktiken. Det finns en så kallad trygghetsgrupp

bestående av rektorn och personal från samtliga stadier och vars funktion är att samordna och följa upp trygghetsarbetet och kränkingsärenden på skolenheten. En av skolans förstelärare har särskilt uppdrag kring normer och värden, vilket också omfattar att ha en ledande funktion i trygghetsgruppen. Trygghetsgruppen har regelbundna möten och det finns en årsplanering för trygghetsarbetet som gruppen håller personalen uppdaterad i. I det förebyggande och främjande arbetet med trygghet är även elever och vårdnadshavare involverade. Gruppstärkande och relationsskapande aktiviteter sker löpande under läsåret och utgör också inslag i rast- och fritidsaktiviteter. Det finns rastvärdar, faddersystem och organiserade rastaktiviteter för företrädelsevis låg- och mellanstadieeleverna. Kartläggningar visar att tryggheten bland eleverna generellt är god, men att det finns enskilda elever och elevgrupper som känner otrygghet. Uppföljningar visar även vissa skillnader i hur eleverna i de olika stadierna upplever tryggheten. Upplevd otrygghet och kränkningar har dock generellt kopplingar till situationer utanför lektionstid, och till vissa platser. Rektorn har åtgärdat platserna och genomfört insatser som exempelvis att öka och fördela om personalresurser utifrån aktuell situation i elevgrupperna. Uppföljningar har visat att åtgärderna har haft positiv effekt.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg, 5. Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges *i flera delar* men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömning utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektor, lärare och elevhälsan samt av inkommen dokumentation.

Rektorns analys av omdömen och betyg

Rektorn följer regelbundet upp och analyserar lärarnas bedömningar i årskurserna 1–3 i ämnena svenska och matematik, nationella prov i årskurserna 3, 6 och 9 samt betygen i årskurs 9 ur ett

likvärdighetsperspektiv. Utifrån underlaget har rektorn identifierat samt analyserat avvikelser. Exempelvis har rektorn sett att det varierar hur lärare bedömer elevernas kunskaper i vissa årskurser, att vissa lärare inte använder hela betygsskalan samt att skolenheten behöver kalibrera bedömningarna mellan stadierna. Som åtgärd har rektorn genomfört kompetensutvecklande insatser i form av att låta lärarna ta del av och arbeta med Skolverkets material om bedömningsarbete. Rektorn har också initierat samtal över årskursgränserna mellan lärare som undervisar i samma ämnen. Dessutom deltar rektorn i samtal med lärarna om bedömningsfrågor och initierar samtal med enskilda lärare vid behov.

Kvalitetssäkring av bedömningar, omdömen och betyg

Rektorn skapar delvis förutsättningar för lärarna att samverka för att kvalitetssäkra sina bedömningar, omdömen och betyg, men förutsättningarna varierar mellan lärare. Rektorn ser exempelvis till att det finns en organisation för sambedömning av nationella prov. Lärarna på lågstadiet genomför det nationella bedömningsstödet i årskurserna 1 och 2, samt på höstterminen i årskurs 3, men de använder också andra bedömningsstöd. Sambedömning sker ofta på lärares eget initiativ, även om rektorn visserligen organiserar för att lärare i en del ämnen och årskurser, företrädesvis på högstadiet, ska kunna samverka i bedömningsarbetet även i ämnen där det inte finns nationella prov. Det pågår dock diskussioner på skolenheten om behovet av en liknande samverkan för lärare som undervisar i låg- och mellanstadiet. Vidare har rektorn uppdragit åt förstelärare att leda diskussioner i skolans ämnesgrupper kring värdeorden avseende bedömningar i ämnena matematik och svenska. Lärarna i de lägre årskurserna har gemensamt tittat på uppgifter och texter över årskurser och inom stadiet i ämnena matematik och svenska. Vid tiden för granskningen finns emellertid inte någon systematisk och kontinuerlig organisation där lärare i alla årskurser och ämnen kan diskutera bedömning, tolkning av styrdokument och elevprestationer i syfte att kvalitetssäkra sina bedömningar, omdömen och sin betygssättning. Flertalet lärare som undervisar i de lägre årskurserna arbetar enskilt med bedömning och det samma gäller även vissa lärare på mellan- och högstadiet. För att stötta varandra i bedömningsarbetet delar lärare exempelvis med sig av elevsvar till ämneskollegor, så att de ska kunna utvärdera varandras bedömningar.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge alla lärare förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar, omdömen och sin betygssättning.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte ger alla lärare tillräckliga förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar, omdömen och sin betygssättning. Visserligen finns en organisation för sambedömning av nationella prov, samt i vissa ämnen i de högre årskurserna, men i övrigt finns ingen kontinuitet och systematik som ger samtliga lärare i alla ämnen den möjligheten. För att ge lärare så goda förutsättningar som möjligt att kvalitetssäkra sina bedömningar och betygssättning, och på så sätt öka möjligheterna till likvärdig bedömning, behöver rektorn organisera verksamheten så att lärare strukturerat och kontinuerligt i alla årskurser och ämnen får möjlighet till att kvalitetssäkra sina bedömningar, omdömen och betyg.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att utveckla arbetet för kvalitetssäkring och likvärdig bedömning och betygssättning. Genom att tillse att alla lärare i alla årskurser och ämnen har förutsättningar att kontinuerligt delta i diskussioner kring bedömning och tolkning av styrdokument och elevprestationer kan bedömning och betygssättning kvalitetssäkras på ett strukturerat sätt. Rektorn behöver ge lärarna förutsättningar att gemensamt läsa och tolka betygskriterierna i relation till syftet, det centrala innehållet och den undervisningen som bedrivits samt hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer. Rektorn kan med fördel använda de ämneslag och ämnesgrupper som redan finns på skolan för att strukturerat arbeta med bedömningsfrågor. Det i sin tur kan bidra till att öka bedömarkompetensen inom kollegiet och därmed öka likvärdigheten i bedömningsarbetet. För vidare läsning rekommenderas rapport från Skolinspektionen om rättvis och likvärdig betygssättning i grundskolan.⁴

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

2 kap. 2, 8 a, 13, 18 och 34–35 §§, 4 kap. 3, 7–8 §§ skollagen

3 kap. 1 och 4 §§, 5 kap. 1 § kommunallagen

Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

⁴ Skolinspektionen (2018). *Rättvis och likvärdig betygssättning i grundskolan? Granskning av rektorers och huvudmäns arbete*. Tematisk kvalitetsgranskning 2018.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen styr och stödjer i *hög utsträckning* skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsopersonal, elever och representanter för huvudmannen, samt av inkommen dokumentation och officiell statistik.

Självständig aktör, roller och ansvarsfördelning

Huvudmannen styr verksamheten genom en fördelning av ansvar och roller, och gör självständiga bedömningar av verksamhetens kvalitet och måluppfyllelse. Det finns en årsplanering för styrelsens möten och en formell arbetsordning där organisationsstruktur, roller och ansvar är definierade på övergripande nivå. Exempelvis finns en beskrivning av rektorns och skolchefens ansvarsområden. Styrelsen får information om skolverksamheten på flera sätt; dels i samband med månadsvisa styrelsemöten dels löpande både muntligen och skriftligen i exempelvis kontakt med rektorn tillika skolchefen. Styrelsens ledamöter ingår i grupper som stödjer och ansvarar för olika delar av verksamheten, vilket ger god inblick i det löpande arbetet. Vidare har huvudmannen tillgång till dokumentation från skolenheten som finns tillgänglig digitalt. På styrelsemöten presenterar exempelvis rektorn, tillika skolchefen, och representanter för den så kallade kvalitetsgruppen en aktuell bild av läget i skolverksamheten. Det förekommer även att medlemmar i styrelsen deltar i gemensamma aktiviteter på skolenheten så som informationsmöten och arbetsplatsträffar med personalen. Det finns också en struktur för så kallade kvalitetsdialoger två gånger om året inom olika grupper i organisationen, däribland styrelsen tillsammans med ledningsgruppen. Styrelsen tar del av skolenhetens kvalitetsrapport för att gå igenom resultat, analys och åtgärder i denna. Vidare tar styrelsen del av exempelvis betyg, kunskapsresultat och enkätresultat från trygghetsmätningar, samt skolans plan mot kränkande behandling. Huvudmannens så kallade kvalitetsgrupp ansvarar för så väl verksamheternas som huvudmannens systematiska kvalitetsarbete och ska granska kvalitetsarbetet inför styrelsemöten. Kvalitetsgruppen sammanfattar skolenhetens systematiska kvalitetsarbete och drar vissa slutsatser av resultat, exempelvis avseende trygghetsarbetet och några av de pedagogiska insatser som har skett under läsåret. Emellertid kan huvudmannens analyser fördjupas ytterligare och i större del omfatta kunskapsresultat och bakomliggande orsaker.

Oberoende aktör vid klagomål och kränkingsanmälningar

Huvudmannen agerar som oberoende aktör vid klagomål och kränkingsanmälningar. Det finns tydliga rutiner för att hantera klagomål och kränkingsärenden, vilka generellt är kända av personalen på skolenheten. Huvudmannen har dock konstaterat att det saknas en uttalad strategi och systematik för hur rutinerna säkert ska nå ut till alla i personalen. Vårdnadshavare och elever har möjlighet att via skolenhetens hemsida få kännedom om hur de kan komma i kontakt med huvudmannen och hur de går till väga för att lämna klagomål på verksamheten. Informationen förmedlas också på informationsmöten och via utskick när eleverna börjar på skolenheten. Klagomål hanteras i första hand av personal och av rektorn och därefter av huvudmannen. Kränkingsärenden hanteras generellt av personalen på skolan, som rapporterar in ärenden i ett digitalt system som huvudmannen har tillgång till. Vid allvarigare fall kan huvudmannen bli inblandad. I närtid har det dock inte varit aktuellt för huvudmannen att agera utifrån vare sig klagomål eller i kränkingsärenden. När det gäller analys och insatser kopplat till kränkingsanmälningar har styrelsen till exempel konstaterat att de kränkingsärenden som kommit in inte har varit av grövre karaktär eller inneburit fysiskt våld. Det har skett insatser i verksamheten utifrån vad som framkommit i ärendena, samt för att skapa en tydligare ärendehantering.

Behovsanpassat stöd till rektorn

Huvudmannen ger stöd till rektorn vid behov, och har en god systematik för att sätta sig in i vilket behov som kan föreligga. Huvudmannen har skapat en organisation bestående av olika grupper och funktioner som ska stödja rektorn i arbetet. Det finns också en ledningsgrupp och en biträdande rektor. Huvudmannen tillfrågar rektorn om eventuellt behov av stöd och kompetensutveckling löpande i samband med kontinuerliga avstämningssamtal, samt vid medarbetarsamtal och lönesamtal. Rektorn får också stöd utifrån de frågor som hen lyfter till styrelsen gällande behov i verksamheten. För närvarande pågår exempelvis en stödjande insats i ekonomifrågor och lönehantering i syfte att förenkla löneberedningen. Gällande kompetensutveckling har rektorn i närtid gått skolchefsutbildning, samt tillsammans med huvudmannen fått stöd i arbetet med att ta fram riktlinjer för kommunikation och tydliggörande av roller.

Långsiktighet och systematik avseende förutsättningar för god undervisning

Huvudmannen tar ansvar för långsiktighet och systematik i arbetet med förutsättningar för skolverksamheten. Styrelsen följer upp och arbetar med

frågor som rör lokaler, läromedel, digitala verktyg och tillgången till behöriga lärare och relevant kompetens i personalgruppen. Arbetet utgår i hög grad från att rektorn och pedagogerna ger uttryck för behov som finns i verksamheten, och huvudmannen är lyhörd inför de behov som framkommer. För närvarande pågår diskussioner om lokalanpassningar, utifrån vilka huvudmannen utarbetar en plan. Läromedel och lärverktyg följer huvudmannen upp via rektorn tillika skolchefen. Exempelvis har styrelsen diskuterat datorer och materialkostnader utifrån att de vill se en genomtänkt satsning i förhållande till den undervisning som bedrivs, men också för en hållbar ekonomi. Styrelsen strävar efter att undervisningen ska bedrivas av behöriga och legitimerade lärare och det är något som prioriteras vid nyrekrytering. Rektorn har i uppdrag att följa upp behovet av kompetensutveckling bland lärarna, Det finns dock inte någon långsiktig plan för att öka lärarbehörigheten eller hur befintliga obehöriga lärare ska vidareutbilda sig. Huvudmannen har inte heller gjort någon analys av vilken påverkan behörigheten eventuellt har på elevernas kunskapsresultat.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

På Skolinspektionens vägnar

X Malin Lundquist

Malin Lundquist

Beslutsfattare

Signerat av: Malin Lundquist

X Maria B. Stiegsdotter

Maria B. Stiegsdotter

Föredragande

Signerat av: Maria Björkenborn Stiegsdotter

I handläggningen av ärendet har även utredaren Ingela Åkerman Jansson medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 8 lektionsobservationer.
- 3 gruppintervjuer med elever.
- 2 gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsopersonal.
- En intervju med rektorn.
- En intervju med representanter för huvudmannen.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen, dels den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolenheten.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket och därmed fått möjlighet att yttra sig över innehållet.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter.

Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och

utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning styr och stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning i en trygg miljö? I detta område granskas hur huvudmannen arbetar med att vara en självständig aktör i arbetet mot att nå de nationella målen.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 6-9 maj 2025. Besöket genomfördes av utredarna Maria B. Stiegsdotter och Ingela Åkerman Jansson.

På Björkö friskola i Vreta kloster, belägen i Linköpings kommun, med huvudman Stiftelsen Waldorfpedagogik i Vreta Kloster, går cirka 240 elever fördelade på årskurserna 1-9. På skolenheten finns också förskoleklass vilken inte ingår i granskningen. Skolenheten leds av en rektor som också har skolchefsuppdrag. Det finns även en biträdande rektor.